

MALMÖ HÖGSKOLA

ISSN 1652-7224 :: Publicerad den 3 maj 2006

Utskriftsvänlig pdf-fil

Läs mer om hästsport på idrottsforum.org

Hästsportvärlden framstår nog för många utomstående som en sluten värld, med en egen kultur, egna koder och beteenden och ett eget språk, som man nog gör bäst i att hålla sig ifrån. En del i en sådan subkulturell konstruktion är intern mytbildning, och Susanne Hedenborg har läst ett bra exempel på detta, Bill Hellers *Saratoga Tales. Great Horses, Fearless Jockeys, Shocking Upsets and Incredible Blunders at America's Legendary Race Track*, Boken tar upp de fantastiska historierna och anekdoterna, men misslyckas med att förmedla en trovärdig bild av galoppsportens utveckling på denna klassiska kapplöpningsbana. Något mer upplysande för den nyblivne hästsportafficionado är, menar Hedenborg, John Leighs och David Woodhouses *Racing Lexicon*. Framför allt besökare på engelska galoppbanor kan få nytta och glädje av denna lilla ordbok. Men för den som vill ha mer utvecklad encyklopedisk kunskap har vår recensent ett säkert stalltips.

Hästsportens myter och terminologi

Susanna Hedenborg

Ekonomisk-historiska institutionen, Uppsala universitet

*Bill Heller***Saratoga Tales: Great Horses, Fearless Jockeys, Shocking Upsets and Incredible Blunders at America's Legendary Race Track**

193 sidor, inb., ill.

Albany, NY: Whitston Publishing 2004

ISBN 0-87875-551-9

*John Leigh & David Woodhouse***Racing Lexicon**

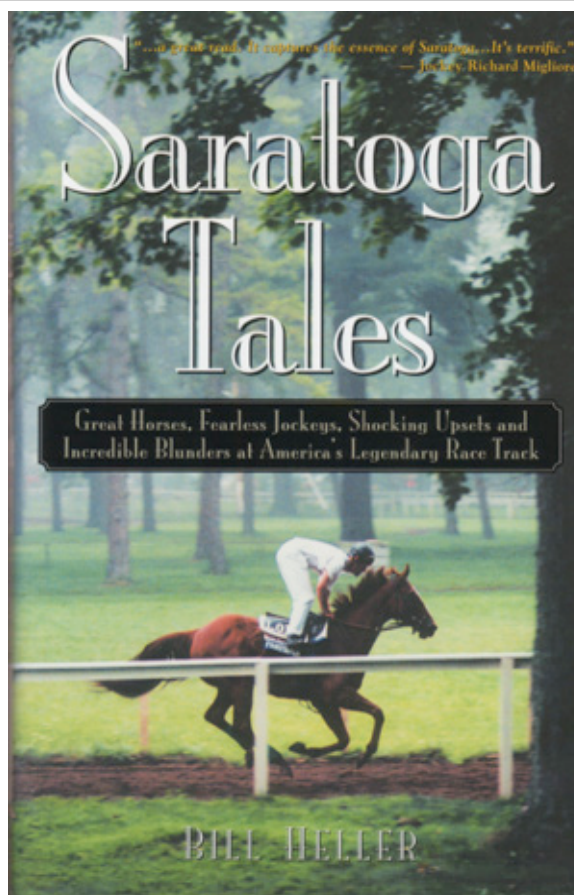
192 sidor, inb.

London: Faber and Faber 2005

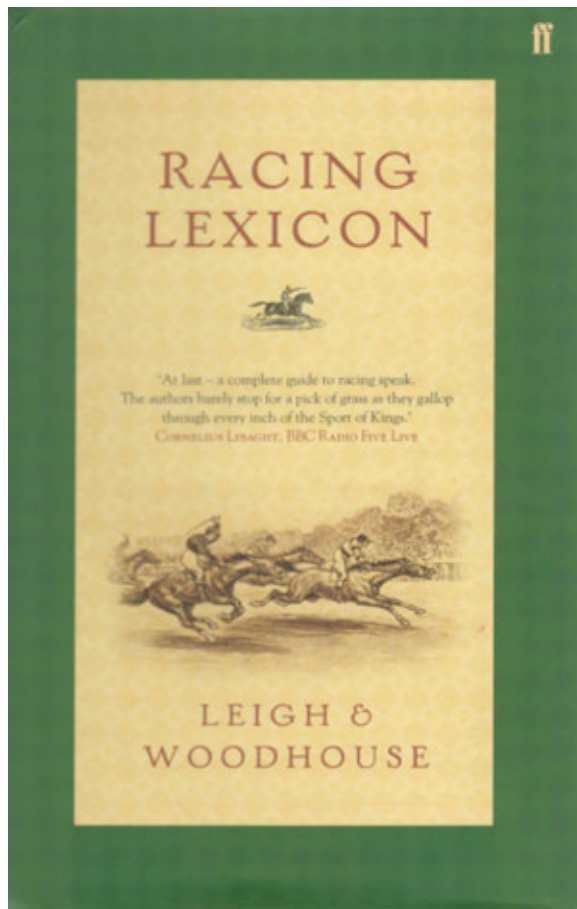
ISBN 0-571-22989-1

Bilden av kapplöpningsporten som en sport där det förekommer sensationer och en massa fiffel är vanligt förekommande i litteraturen – både i skönlitterära skildringar och i facklitteratur.[i] Den här bilden kombineras gärna med föreställningen om att galoppsporten är något för överklassen – en sport för gentlemän. På engelska kallas sporten "sport of kings".[ii] Det kan tyckas vara en paradox, eftersom utgångspunkten för gentlemannaidrottsmannen var just "fair play". Hur som helst kantas galoppsportens historia av dessa bilder vilket inte minst framgår i boken *Saratoga Tales*. Här berättas historier om lopp som avslutats

med att fel häst diskvalificerats och att detta offentliggjorts, vilket innebar att många spelare förlorade stora pengar, om andra lopp som påbörjats trots att inte alla hästar var på rätt sida startboxarna och om jockeys som på olika sätt försökt vinna. Kanske är det sådana historier som besökarna på Saratoga, New Yorks kapplöpningsbana som

öppnade redan 1863 älskar att höra, men som jag ser det förmedlar böcker att detta slag mestadels myter om kapplöpningsvärlden. Det hade varit mer intressant att få veta hur totospalet i USA påverkar sporten och hur spelet ser ut på olika banor, hur den tekniska utvecklingen lett fram till startboxarna (som importerades till Sverige när Täby galopp byggdes) och hur de som red upplevde startboxarnas införande samt något om jockeys arbetsvillkor. Den som är intresserad av sådana frågor får leta svar någon annanstans.

I ett försök att begripliggöra kapplöpningsvärlden har författarna John Leigh & David Woodhouse skrivit boken *Racing lexicon*. Det här en underhållande bok och rör man sig i den engelskspråkiga kapplöpningsvärlden under en kortare period är det en ovärderlig följeslagare eftersom den förklarar begrepp som ”express train”, det vill säga en häst som kommer fram sent i löpet kanske med hjälp av en jockey som ”stokes the coal” eller som ”organizes the animal”, dvs får hästen att uppföra sig på det sätt som ryttaren vill att den ska. Om du ska lita på ”tic tac”, dvs de tecken bookmakers ger varandra och spelarna för att visa hur oddsen ser ut just nu. Det här är en rolig bok – och kanske en bok som Svenska Travsportens Centralförbund skulle fundera på att ge ut i svensk version för att nå en vidare krets av besökare, men det är knappast en bok som hjälper idrottsvetaren på traven. I det fallet fungerar en annan uppslagsbok bättre: *Encyclopedia of British horseracing*. [iii] Här går det att slå upp när de första kvinnliga jockeyerna och tränarna började arbeta med hästar, hur sportens ekonomi ser ut och vilka licensregler som gällt och gäller. Galoppsportens förutsättningar i olika länder beskrivs kortfattat och sportens ekonomi i form av

spel och regler kring detta ges en historisk bakgrund. Däremellan finns uppgifter om berömda hästar och personer. Ett extra plus är att varje artikel avslutas med litteraturtips. Ett minus, som jag redan tidigare påpekat på denna sida, är att uppslagsordet etnicitet saknas trots att etniska relationer spelat en stor roll i galoppsporten.

-
- [i] Se bland andra John Mcevoy, *Great horse racing mysteries*, USA 2004; Lauren Callaway, *Darby McCarthy, Against all odds*, Melbourne 2004; Kevin Perkins, *Against All Odds. Gai Waterhouse: Woman in a Man's World*, Sydney: Pan, 2001, se också Dick Francis populära böcker om mysterier i kapplöpningsvärlden. En totospelskandal från 1948 är bakgrunden till en svensk barnbok om fifflet i galoppvärlden som kom på 1950-talet, se Martin Lund (pseud), *Ryttare Tommy Nilsson. En berättelse om hästar och pojkar*, Stockholm 1956.
- [ii] Se bland andra Rebecca Cassidy, *The sport of kings. Kinship, class and thoroughbred breeding in Newmarket*, Cambridge 2002; Patrick Robinson, *Horsetrader: Robert Sangster and the rise and fall of the sport of kings*, London 1993; se även Carole Case, *Right blood. The America's aristocrats in thoroughbred racing*, New Brunswick 2001.
- [iii] Wray Vamplew & J. Kay, *Encyclopedia of British horseracing*, London: Routledge 2005.

© Susanna Hedenborg 2006

-
- **Köp Hellers bok från Adlibris.se**
Köp Racing Lexicon bok från Adlibris.se
- **Kjøp Hellers bok fra Akademika.no**
Kjøp Racing Lexicon fra Akademika.no
- **Køb Hellers bog fra Saxo.dk**
Køb Racing Lexicon fra Saxo.dk

